

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inseratj do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisj se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo

Ljubljana, Knafljeva ul. 5

Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:

MARIBOR, Grajski trg 8. —

NOVOMESTO, Ljubljanska cesta, tel. št. 26.

Račun pri pošti. Ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351

CELJE, Kocanova ulica 2. — Tel. 190.

JESENICE, Ob kolodvoru 101. —

NEVARNOST KRVAVE REVOLUCIJE V INDIJI

Položaj od dne do dne bolj kritičen — Koncentracija evropskih naselbin — Nujna seja angleške vlade — Napoved aretacije Gandija

London, 2. maja. Zaradi skrajno kritičnega položaja v Indiji se je vršila sredi nujno sklicana seja ministrskega sveta na kateri je vlada razpravljala o ukrepih za pomirjenje Indije. Kakšni so ti ukrepi, zaenkrat še ni znano, ker čuvajo sklepe ministrskega sveta v najstrožji tajnosti. Vsekakor pa se sklepa že po tem, da mora biti položaj v Indiji skrajno napet.

Listi objavljajo zelo vznemirljive vesti. Indijski nacionalisti postajajo od dne do dne bolj odločni in vse kaže, da se bo uporno gibanje spremenilo v krvavo revolucijo. Spopadi med angleškimi četami in uporniki zavzemajo vedno večji obseg. Posebno vznemirjenje povzročajo vesti, da namerava Gandi osebno prevzeti vodstvo indijskih pro-

stovoljcev in napasti najprej Bombay. To naj bi bil znak za splošni upor po vsej Indiji. Indski nacionalisti razvijajo silno žilavo propagando v severozahodnih delih Indije. Tam se je bati prvih večjih spopadov.

Glede na skrajno kritičen položaj so angleške oblasti izdale odlok, da se morajo evropske naselbine koncentrirati v večjih krajih, kjer je lažja obramba. Ženske in otroci se morajo tekom treh dni preseliti v utrdbe.

Najhuša je propaganda, ki jo razvijajo nacionalistični agitatorji na podlagi raznih odredb angleške vlade, ki se nanašajo na starodavne indijske običaje. Zlasti izkoriščajo nedavno izdano prepoved sklepanja zakonov med otroci. Po zadnjih vesteh so se angleške obla-

sti odločile, da aretirajo Gandija, čim bi prevzel osebno vodstvo oboroženih nacionalističnih čet.

Bombay, 2. maja. AA. Položaj v Indiji postaja čedalje ostriši. Danes je bil aretiran najmlajši sin Gandija in neki njegov tovariš, ki sta bila obsojena na eno leto zapora. Gandijev sin je priznal, da je sodeloval pri raznih demonstracijah, nato pa je prečital dolg govor proti indijski vladi. Njegov tovariš pa je izjavil, da se čuti nedolžnega in da je samo služil svoji domovini in svojem bogu.

London, 2. maja. AA. Nova poročila iz Indije govore o novih neredih, čeprav je Gandi izdal nalog, naj nasilnosti prenehajo. Po teh vesteh bo Gandi te dni aretiran.

Razprava proti zagrebškim teroristom

Zasliševanje Franekića, Kremzira, Matekovića in Pavera. — Vsi oporekajo svoje prejšnje izjave.

Beograd, 2. maja. Pred državnim sodiščem za zaščito države se je včeraj in danes nadaljevala razprava proti zagrebškim teroristom.

Na včerajšnji razpravi je bilo zaključeno zasliševanje Martina Franekića, ki je oporekal vsako krivdo in vztrajal pri svojih izpovedih. Za njim je bil zaslišan 19-letni Ljubomir Kremzir, trgovski pomočnik, šibak in bolehen mladenič. Obtožen je, da je bil član teroristične organizacije. Opreka vsako krivdo in pravi, da ostalih obtožencev sploh ne pozna. Nikdar se ni brigal za politiko in se sploh ni v ničesar vmešaval. Revolverja še v svojem življenju ni imel v rokah. Odločno zanika, da bi bil on ranil Bernardića v gostilni Mokos. Bil

je sicer tam, toda tam ni bilo nikakega dogovora. Svoje prejšnje izjave na policiji je podal samo zato, da bi ga pustili na miru.

Nato je bil zaslišan 19-letni železovinar Ivan Mateković. Obtožen je, da je streljal v družbi s Pavrom na kapitana Kaledina. Mateković to odločno oporeka in pravi, da je izvedel to šele na policiji.

Naslednji je bil zaslišan Ivan Pauer. Tudi Pauer je v začetku vse zanikal, pozneje pa je priznal, da je bil na straži, ko je Mateković streljal na Kaledina. Pravi pa, da ni vedel za to in da tudi ni vedel, kdo je streljal. Pri soočenju z Matekovićem, Mateković vse oporeka. Jutri bo zaslišan Ban.

Loucher o gospodarski organizaciji Evrope

Inicijativo mora prevzeti Društvo narodov in natančno proučiti gospodarsko stanje — Loucher bo posetil tudi Beograd

Budimpešta, 30. aprila. g. Pariškemu poročevalcu »Az Est« je dal Loucher izjavo o dogovorih glede vzhodnih reparaacij. Govoril je tudi o gospodarski organizaciji Evrope. Pogoji za to je, da eden ali dva mednarodno priznana gospodarska strokovnjaka vsaj skozi eno leto proučita razmere na licu mesta in da predložita Društvu narodov slikno

poročilo kakor svojčas Clayton in Rist o avstrijskem gospodarskem položaju. Društvo narodov ima dovolj avtoritete, da bo moglo tudi praktično uveljaviti rezultate te proučitve. Končno je Loucher sporočil, da namerava sam v kratkem potovati v srednjo Evropo ter ob tej priliki posetiti Beograd, Budimpešto in Prago.

Reorganizacija angleške kolonijalne uprave

Povečanje samostojnosti kolonij indominijonov ter stalno naraščanje upravnih stroškov silijo angleško vlado k temeljiti reorganizaciji uprave

London, 2. maja. Objavljeno je bilo poročilo o potrebi reorganizacije angleškega kolonijalnega urada in kolonijalne službe. Odbor, ki je izdelal to poročilo, je bil imenovan že preteklo leto od konservativne vlade. Že dalje časa je angleška vlada smatrala za potrebno, da se kolonijalni urad popolnoma reorganizira. Angleške kolonije in dominijoni, ki postajajo vedno bolj neodvisni, so ustvarili v kolonijalnem uradu neprimerno stanje. Tako na primer se je razdelil ta urad v pravi kolonijalni urad in v

oddelek za dominijone. Poročilo se bavi s ozemljem, ki ga upravlja kolonijalni urad. To ozemlje obsega 50 raznih teritorijev, ki obsegajo skupno 2 milijona štirajskih milj s 50 milijoni prebivalcev. Izdatki kolonijalnega urada so se povečali od 19 milijonov funtov šterlingov v letu 1909 na 66 milijonov funtov v letu 1929. Uradništvo se je pomnožilo od 98.280 na 220.770 oseb. Zaradi tega predlaga poročilo, da se ustanove posebni kolonijalni uradi, ki naj izboljšajo in poenostavijo upravo kolonij.

Borba proti draginji v Angliji

Ustanovitev sveta konzumentov, ki ima pravico kontrole cen — Stroge kazni za prekoračenje maksimalnih cen

London, 2. maja. Listi objavljajo vsebinsko vladnega zakonskega načrta za ustanovitev sveta konzumentov. Svet bo tvorilo 7 članov, od katerih bosta morala biti najmanj dve ženski. Svet bo imel zelo važno nalogo. Pred vsem bo moral nadzorovati prodajo in cene živih, oblačil in drugih življenjskih potrebščin. Svet bo tudi lahko pregledoval listine, računske knjige in druge

dokumente. Kjer bo svet našel, da so cene pretirane, bo poročal o tem trgovinskemu ministrstvu, ki bo odredilo cene na temelju poročila sveta konzumentov. Kdor se bo pregrešil proti odredbam trgovinskega ministrstva, bo kaznovan z globo od 5 do 10 funtov šterlingov ali pa s tremi meseci zapora. V primeru hudih prestopkov se bo kaznovalo z globo in z zapornikom.

Madžarska korupcijska afera

Budimpešta, 2. maja. Afera madžarskih intendantovskih oficijev zavzema vedno večji obseg. Včeraj je bil aretiran v ministrstvu notranjih del žandarmerijski kapetan Balasci, ki je manipuliral pri gospodarstvu madžarske vojske. Izdal je večje priznanice, nego je bil upravičen ter je tako škodoval državo za velikanske svote. Minister notranjih poslov je izjavil, da bo izvršena preiskava z vso strogostjo ter da se bo proti krivcem na strožje postopalo.

Sovjetska odklopanja

Moskva, 2. maja. Sovjetska vlada je po dolgem obnavljanju sklenila, da uvede v znak priznanja za zasluge za sovjetsko republiko dvoje odklopanj in sicer Leninovo zvezdo in Rdečo zvezdo. Vsi odklopanci bodo prejeli za Leninovo zvezdo mesečno po 30 rubljev, za Rdečo zvezdo pa mesečno po 25 rubljev. Posest tega odklopanja je obenem združena s pravico do brezplačne vožnje na vseh železnicah. Prav tako so odklopanci oproščeni plačila vseh davkov, ter imajo razen tega pravico na znižano najemnino.

Vatikanska radio - postaja

Newyork, 2. maja. AA. Zastopnik družbe »National broadcasting company« je izjavil, da podjetju še ni bil stavljen predlog o

Praktični uspehi londonske razorožitvene konference

Dočim bodo Anglija, Amerika in Japonska omejile svoj gradbeni program, bo Italija zgradila celo vrsto novih bojnih ladij

London, 2. maja. AA. Na seji spodnje zbornice je prvi lord admiraltete Aleksander izjavil, da bo Anglija na temelju pomorske pogodbe ustavila gradnjo 8-palčnih desetisočtonskih križark iz programa leta 1928 in eno 8-palčno desetisočtonsko križarko iz programa 1929. Zedinjene države, ki so nameravale zgraditi pred konferenco 23 desetisočtonskih križark, bodo zgradile do leta 1936. samo 15 križark. Tri križarke, ki so v gradnji, bodo šle zgrajene 1. 1936., 1937. in 1938. Japonska bo zgradila 12 desetisočtonskih križark, kakor je nameravala in bo opustila gradnjo novih križark. Končno je Alexander izjavil, da bo angleška vlada takoj proučila vprašanje singapurske pomorske baze in se posvetovala o tej zadevi z dominijoni.

Rim, 2. maja. AA. Italijanski ministrski svet je sklenil, da bo zgradil 1930. leta križarke, rušilce in podmornice v skupnem iznosu 42.900 ton. »Giornale d'Italia« naglašja, da obsega ta gradbeni program le majhne vojne ladje, ki bodo služile izključno v obrambne svrhe. Te ladje bodo tehnično tako dovršene, da se bodo mogle bra-

niti pred največjimi inozemskimi vojnimi ladjami.

»Lavoro fascista« pravi, da novi italijanski gradbeni program dokazuje, da Italija ne želi tekmovali v gradnji novih ladij in da hoče edino le braniti svoje pravice, ki jih ima kot velika država na morju.

Rim, 30. aprila. g. Ministrski svet je danes na predlog mornariškega ministra odobril gradbeni program za leto 1930. Po tem programu se bo začela to leto graditi ena križarka z 10.000 tonami, 2 izvidni ladji vsaka po 5100 ton, 4 torpedni rušilci z 1240 tonami in 22 podmornic, od teh 4 s 1390 tonami.

Pariz, 2. maja. AA. Francoski listi priobčujejo komentarje o pravkaršenem sklepu italijanskega ministrskega sveta glede novih pomorskih gradenj in ugotavljajo, da skuša Italija praktično doseči pariteto s Francijo po Mussolinijevem načelu, ki je izjavil, da se hierarhija velikih sil naslanja na njihove mornarice. Listi pa priznavajo Italiji pravico, da izvede program, ki si ga je stavila pred konferenco v Londonu.

Načrt zakona o strokovnih in obrtnih šolah

Beograd, 2. maja. AA. V ministr. trgovine in industrije je imenovana komisija, ki bo proučila projekt zakona o tehničnih strokovnih, obrtnih šolah. Člani komisije so: Milutin Bojić, D. Korenić, načelnika ministrstva trgovine in industrije Josip Reiser, ravnatelj srednje tehnične šole v Ljubljani, Kamilo Tomasić, šolski inspektor v Sarajevu, Josip Bukovac, direktor srednje tehnične šole v Beogradu, Dragotin Šaj, predsednik inženjerske zbornice v Zagrebu, Moro Pop, upravnik strokovne šole v Tuzli, Dobrovič Matkov, inspektor ministrstva trgovine in industrije. Komisija bo končala svoje delo tekom 5 dni.

Zakon o zemljiških knjigah

Beograd, 2. maja. AA. Na seji vrhovnega zakonodajnega sveta je bil izvršen pretes zakon o zemljiških knjigah. Razpravi so prisostvovali v imenu ministrstva pravde dr. Berthold Eisner, predsednik senata vrhovnega sodišča v Sarajevu, v imenu ministrstva financ Stanje Nedelković, načelnik odseka za kataster, v imenu ministrstva za kmetijstvo Josip Sokolović, agrarni inspektor. Na prihodnji seji bo vrhovni zakonodajni svet razpravljal o načrtu zakona o uveljavljanju civilnega postopka.

Jugoslovenska pokrajinska razstava

Beograd, 2. maja. AA. Umetniško združenje »Cveta Zuzorić« v Beogradu priredi v mesecu juniju v Beogradu razstavo pokrajinskih slik naše države. Cilj te razstave je pokazati najlepše predele naše kraljevine ter na ta način zainteresirati meščanstvo za turizem. Na tej izložbi bodo lahko sodelovali vsi umetniki v Jugoslaviji. Umetniki pošljejo svoje slike lahko potom umetniških združenj, če pa pošljejo slike direktno, jih bo ocenjevala žiri. Vsi oni, ki želijo poslati slike, morajo to storiti do konca meseca maja.

Napredovanje gledaliških igralcev

Beograd, 2. maja. »Službene Novine« objavljajo ukaz o napredovanju gledališkega osebja. Med drugimi so napredovali člani ljubljanskega Narodnega gledališča: Leopold Kovač, Osič Šest in Ivan Cesar.

Dr. Schober v Londonu

London, 2. maja. Semkaj je prispel včeraj popoldne avstrijski zvezni kancelar doktor Schober. Sprejeli so ga zastopniki ministrskega predsednika in zunanjega urada. Sredi se je vršila na čast gosta v zunanjem ministrstvu slavnostna večerja, kateri so prisostvovali člani kabineta, londonski župan, guverner angleške banke Montague Norman in višji uradniki zunanjega ministrstva.

Pariz, 2. maja. Predsednik republike je podelil avstrijskemu zveznemu kancelarju dr. Schoberju veliki križ častne legije. To je najvišje odklopanje francoske republike. V sredo je dr. Schober posetil predsednika republike, s katerim je imel polurni razgovor. Napravil je tudi oficijelni poset pri ministrskemu predsedniku Tardieuju, s katerim se je pol ure razgovarjal o gospodarskih in finančnih problemih.

Velik požar na rumunski meji

Beograd, 2. maja. Iz Bukarešte javljajo, da je divjal v občini Varjaš blizu jugoslovenske meje velik požar, ki je uničil 6 velikih stanovanjskih ter 12 gospodarskih poslopj. Brez strehe je ostalo 15 rodbin. Škodo cenijo preko 10 milijonov lejev. Pogorelo je tudi mnogo živine. Akoravno so prišli gasilci iz vseh bližnjih krajev na pomoč, jim vendar ni uspelo preprečiti uničujočega požara.

Izpred rimskega tribunala

Rim, 2. maja. Pred posebnim sodiščem za zaščito države je bilo obtoženih 11 Slovencev iz okolice Gorice zaradi protitalijanske propagande. 10 obtožencev je bilo obsojenih na ječo od poldrugega do 10 in tričetr let. En obtoženec je bil oproščen.

S seje ljubljanske občinske uprave

Nastanitev Zoa — Diferencijacija doklad na direktne davke — Znižanje mestne trošarine

Ljubljana, 2. maja.

V sredo popoldne se je vršila seja ljubljanske občinske uprave, o kateri je obiskoval poročal že Jutro. Občinski svet je razpravljal med drugim o

nastanitvi Zoa

Referent podžupan prof. Jarc je poročal, da je društvo ZOO že l. 1928 vložilo prošnjo, v kateri povdarja velik kulturni pomen svoje ustanovitve za znanstvo, šolstvo in tujski promet. Društvo ZOO je tudi razpisalo natečaj za izdelavo načrta, po katerem naj bi se ribnik v Tivoliskem parku in prostor okoli njega porabil za domači zoološki vrt. Prvo nagrado je dobil mestni arhitekt, izvedba načrta pa bi veljala 1.5 do 2 milijona Din. Mesto samo tega načrta z lastnimi sredstvi ne more uresničiti, zato bi bilo potrebno, da bi prispevale tudi banovinske uprave, Slov. lovsko društvo in druge ustanove. Društvo ZOO pa je sedaj v zelo kočljivem položaju, ker mu je uprava ljubljanskega velesejja odpovedala prostore za njegove živali. Misel da bi se odstopil ribnik v Tivoliju in objekti v njem za nastanitev živali, s katerimi razpolaga društvo, v gradbenem odseku ni bila dobro sprejeta. Zato je predlagal gradbeni odsek, naj se odstopi društvu ribnik v Tivoliju le do jesenske lovske razstave. Društvo bi moralo podpisati reverz, da se potem brezpogojno izseli. Mestni gradbeni urad pa naj bi medtem stopil z društvom v stik ter poiskal primeren kraj, kjer bi se društvo ZOO lahko stalno naselilo.

Obč. svetnik Rado Hribar je povdarjal, da pomenja predlog gradbenega odseka konec društva ZOO, ker bi se moralo po jesenski lovske razstavi raziti. Morali bi svoje živali razprodati, ker bi jih ne mogli nikjer spraviti pod streho in ker povzročajo večne celitve društvu preogromne stroške.

Obč. svet. Likosar se je pridružil predlogu predgovornika in priporočal, naj se odstopi ribnik društvu v najem.

Obč. svet. Urbas je naglašal potrebo, da se ohrani tivoliski ribnik kot drešljišče, ker je znano, da bo sportni klub »Ilirija« morjal opustiti svoje drešljišče pod Celnikovim gradom, katerega lastniki so mu odpovedali prostor. Predlagal je, naj se sprejme predlog gradbenega odseka, da se odstopi društvu ZOO tivoliski ribnik samo do jeseni v najem, med tem se pa uvedejo pogajanja za preskoro drugega stalnega prostora.

Obč. svetnik Drago Hribar je povdarjal, da je drešljišče na tivoliskem ribniku neprememno, ker je na preveč solnitem kraju in ima razen tega pregloboko vodo. Začelna preselitve društva ZOO tudi tehnično ni izvedljiva, ker razpolaga s prevelikim inventarjem.

Obč. svetnik Zupančič je bil mnenja, da obstoja nesporazum. Gradbeni odsek predlaga, naj se odstopi ribnik do jesenske lovske razstave, obenem pa se išče drug primernejši prostor. Povdarjal je, da se tudi drugod zoološki vrti nikjer ne nahajajo v toliki bližini mesta, kakor bi se n. pr. ob tivoliskem ribniku.

Referent Jarc je končno predlagal, naj se društvu ZOO za sedaj odstopi tivoliski ribnik do jesenske lovske razstave, mestni urad pa stopi z društvom v stik, da skupno najde primeren prostor, kjer bi se društvo ZOO lahko stalno naselilo.

Obč. svet. Drago Hribar je predlagal, naj se odstopi ribnik v popolno uporabo.

Zupan dr. Puc je podal še pojasnila, kako naj se tolnači predlog gradbenega odseka, ki je bil nato soglasno sprejet.

Poročilu personalno-pravnega odseka in županovemu obvestilu glede pripevka občine za okrajno glavarstvo ljubljanske okolice je sledila razprava o

diferencijaciji občinskih doklad na državne davke

Zupan dr. Puc je predložil nujni predlog, ki sta ga vložila obč. svetnik Ivan Tavčar in podžupan prof. Evgen Jarc glede na odpravo diferencijacije doklad na direktne državne davke in ki se glasi:

»Sprčo preteže in neenakomerni obremenitve, ki izhajajo vseh unifikacije občinskih doklad na državne direktne davke, prosimo g. finančnega ministra, da revidira svoj odlok z dne 9. aprila 1930 in ustreže eplosni želji občinskega sveta in ogromne večine ljubljanskih davkoplačevalcev po novni uvedbi diferenciranih občinskih doklad, in sicer v smislu, da dovoli na zgradarino in pridobitno pobiranje 40 odst. na društveni davek pa pobiranje 150 odst. doklade. Gospoda župana prosimo, da nemudoma podvzame vse korake za doseg tega cilja.

Obč. svetnik Tavčar je obširno utemeljeval ta predlog in podal historijat občinskih doklad na državne davke.

Podžupan prof. Jarc je opozoril za tem na bremena, ki so prišla na ljubljanske obrtnike, posestnike, trgovce in lične posestnike z novimi banovinskimi davčnimi priloži. Naj se ne umnoži predloga sprejme.

Obč. svetnik dr. Ravnihar je oporekal izjavi župana v početku seje, da je od finančnega ministra potrjen občinski proračun, dobil obvezno moč, če, da niso bili izpolnjeni vsi predpisi mestnega občinskega statuta. Po čl. 37 občinskega reda bi se moral proračun sestaviti do 1. aprila do 31. marca v skladu z državnim upravnim letom, ne pa s koledarskim, kakor je bilo to storjeno. Župan in finančni odsek sta bila mnenja, da je treba upoštevati navodila finančnega ministra, ki določajo za upravnno leto občinski koledarsko leto. Mestnega statuta pa doselej še nihče ni zakonitimi potom izpremenil in zato je obveza za ob-

činski svet, kakor tudi za državno upravo. Za sedanji proračun je sicer glasoval, toda s pridržkom glede na svoje pravno naziranje. Po sprejetju proračuna se je zgodila tudi nova formalna pogreška, da ni bilo dano javno na znanje za dobo 14 dni. Govornik je ugovarjal tudi popravku, ki ga je objavil župan v »Slovenec« in v katerem trdi, da finančno ministrstvo ni več priznava instanca, temveč potrdila. Razen tega je očitno, da je bila po sprejemu proračuna vanj vnešena nova postavka za centralni šolski vrt v znesku 120.000 Din. Finančnemu ministrstvu je bil predložen tudi v odobritev mestni računski zaključek za l. 1929.

Župan dr. Puc je izjavil, da se je z vsemi pravnimi zadevami, ki jih je navajal obč. svet, dr. Ravnihar, bavilo ministrstvo že v preteklem letu. Finančno ministrstvo se je postavilo na stališče, ki je služilo letos občinskemu svetu kot vodilo v njegovi praksi. Občinski svet se ne more upirati naziranjju finančnega ministrstva in centralne uprave če hoče, da ne pride iz dežja pod kap. Kar se tiče postavke za centralni šolski vrt, priznava, da je zakrivil majhno malomarnost, ker o tem občinskemu svetu še ni poročal. Povedal pa je, da na proračunski razpravi, kaj bo ukrenil. Postavka je črtal finančni odsek, ki se mu je tudi plenumu pridružil. Opozoril je občinski svet, da se bo krajini šolski odbor proti temu pritožil in njegovi pritožbi je kot okrajni načelnik tudi ugodil. Proti tej odločbi ni bilo več pritožbe in zato je bila postavka vnešena. Tako zahteva tudi zakon o narodnih šolah.

Končno je bil nujni predlog obč. svet. Tavčarja in podžupana prof. Jarca sprejet soglasno.

Znižanje mestne trošarine

Občinska svetnica dr. Bohinjec in Rutar sta predložila glede na novo uvedeno mestno trošarino resolucijo, ki se glasi:

»Letošnji proračun mestne občine je na razne nujne potrebne življenjske predmete z uvoznino uvedel novo davčino. S tem je podana nevarnost, da postane življenje dražje. Ogroženi so predvsem delavci, namestniki in uradniki. Davčni vijak je pod pritiskom državnih, banovinskih ter občinskih davčnin postal do skrajnosti napet in namesto, da bi se socialno-gospodarski standard mestnega prebivalstva boljše, se pojavlja nasprotno dejstvo.

Trošarina na življenjske predmete zadene v prvi vrsti konzumenta, ker se producent in trgovec trudita, da obdavčitev predmetov prevale na potrošnika in to navadno ne v izmeri obdavčitve, pač pa vedno v večji meri na škodo konzumenta.

Vemo, da je bila mestna občina pod pritiskom odredb centralne vlade prisiljena, da uvede nove davčnine, ako je hotela kriti potrebe in svoje naloge, ki jih ima zlasti v socialnem pogledu vzdržati vsaj v dosedanjem obsegu. Pri uvedbi trošarine občina ni imela na razpolago zanesljivega statističnega gradiva. Tudi drugače tarifa ni bila v vsem dobro premišljena. V tarifi so velike neenakosti ter sta dva enako nujno potrebna dneva živileka predmeta neenako obdavčena. Obdavčitev mnogih predmetov bi mogla odpasti, ker bo finančni afekt minimalen, obdavčitev pa vendarle zaveja k podražitvi predmeta. Omenjamo n. pr. samo mleko, ki je dnevna hrana naš najrevnejših in bolnih.

Zupan ima v smislu proračunske naradbe in sklepa občinskega sveta možnost, da tarifo v nekaterih ozirom korigira in ublažuje njen škodljivi vpliv. Te možnosti se je treba v najkrajšem času poslužiti, kakor hitro bodo znani zanesljivi podatki, zlasti v pogledu finančnega efekta.

Naročamo gospodu županu, da odredi vse potrebno, da mu bo mogoče trošarino regulirati v smislu socialnih potreb prebivalstva in tudi v smislu potreb gospodarskega življenja v občini.

Zupan je odkazal resolucijo finančnemu odseku.

V slučajih zastrupljenja, povzročene ga po pokvarjenih jedilih, kakor tudi po alkoholu, nikotinu, morfinu, opiju, kokainu je vporabna naravna »Franz Josefova« grenčica bistven pripomoček. Zdravniška strokovna dela navajajo, da pri zastrupljenju s svinčvom staroprečiščena »Franz Josefova« voda ne odpravi samo trdovratno zapeko, temveč, da učinkuje tudi kot specifično protisredstvo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz policijske kronike

Včeraj ponoči je stražnik srečal v Nurnski ulici dva mlajša moška. Šel je mimo njih, ker ni opazil sprva nič sumljivega. Neznanka sta šla oba pod enim dežnikom. Ko se je na stražnik ozrl za njima, je opazil, da ima eden nahrbtnik. Zato je zaklical za njima, kaj nosita. Tedaj sta neznanka vrgla nahrbtnik od sebe in pobegnili. Stražnik ju ni mogel dohiteti. V nahrbtniku je bila večja množica cigaret in tobaka, sir, sardine, sladkor, čisto za čevlje in drugo blago. Vse to sta neznanka nekje ukradla. Kje je bila tatvina ali vlom izvršen, še ni ugotovljeno.

Izpred trgovine »Rekord« na Aleksandrovi cesti je nekdo ukradel Pelcu Stanku skoro novo kolo, znamke »Pugeot« štev. 307.735. Pelc trpi okoli 2000 Din škode. Tatu se niso izsledili, osumljen je za neki srednje star moški.

Belezenacija! Jutri velika premijera
Ulfinega monumentalnega in najrazkošnejšega zvočnega velefilma

Hadži Murat

(Belí vrag)

Po slovití istoimenski noveli L. N. Tolsteja!

Ivan Možuhin

Lil Dažover

Betty Aman

Protituberkulozni dnevi

Kaj storiti, da se ta strašna bolezen zatre

Te dni — 3. do 5. maja — praznujemo kot protituberkulozne dneve. Namen te proslave je živahno pospeševanje vsesplošnega boja proti najhujši socialni bolezni, jetiki.

Ne poznamo nadloge in bolezni, ki bi leto za letom brez prestanka zahtevala toliko smrtnih žrtve vesepoved po svetu, kakor ravno tuberkuloza. Ona je kužna, nalezljiva; prehaja in širi se od človeka do človeka. Jetične kali zaidejo v jed ali pičajo, posuše se v prah, ki z zrakom sihi v pljuča. Prilika za okuženje je nebroj.

Radi izredne treptivosti in živavosti bacila jetike s samim zdravilom poljubne vrste tej bolezni ne pridemo dovolj do živga. Preizkusiti je treba razne načine, spojit in organizirati vse učinkovite metode borbe proti tuberkulozi, razpresti mreže organiziranega boja na vse strani in na vsakega človeka šele potem bomo doživeli nagel umik jetične pošasti na vsej črti, šele nato znatno omejili število smrtnih izgub vsled nje.

Vsakdo izmed nas mora po svojih mešah sodelovati v boju proti tuberkulozi, zakaj vsak človek se po njej okuži, vsak lahko zboli, a sleherni bolni posedelec je lahko vir okuženja in bolezni za druge.

Poglejmo okoli sebe, da vidimo, kako se vrši boj zoper jetiko dandanes! Poglavitna naloga v tem boju je odstranitev kužnih virov, to je bolnih ljudi s kužnim izmetkom. Te bolnike je treba osamiti, izolirati. Ozdravljeni slučajji spadajo v bolniške zavode (bolnice za tbc. zdravilišča), neozdravljeni v hiralnice, deloma v bolnice ali vsaj v lastno sobo na njih domu. Zdrave ljudi pa je potrebno vestno poučevati glede ravnanja in načina življenja, da enkrat ne podležejo zavratni bolezni.

Zalostna je slika, ki jo nudi borba proti jetiki okoli nas dandanes. Tako potrebna in nujna odstranitev kužnih virov je splošno nemogoča. Saj nimamo dovolj zavodov (bolnic, zdravilišč, hiralnic), ki bi bili široki javnosti v tej bolezni dostopni in ki bi zadostili za dalje časa vsaj znatnemu delu naših bolnih rojakov. Še manj pa je izvedljiva izolacija, osamitev bolnih ljudi v lastnem domu. Okuževanje se vrši naprej, otrci obole po starših, mnoge rodovine takorekoč izumirajo.

Predpisi glede čuvanja pred okužitvijo v javnih prostorih se povrnjo izpolnjujejo. Popljuvana tla, zakajeno ozračje ondot, kjer je obseena tablica s prepovedjo pljuvanja ali kajenja, to vse je nekaj navadnega. V oddelkih za nekadišce na vlaku si je treba

zrak brez škodljivega dima šele priboriti. Prav tako je večkrat v avtobusih. Gostilne, pivnice, ki so dostikrat pravo leglo in zbirališče vsemogočih kužnih kali, rastejo nove iz tal. Zlostno, prav žalostno je vse to.

Vse protituberkulozni boj je doslej obstojal večinoma v skromni borbeni sili borcev v najhujšem bolezenskem metazu: v bolniški sobi, v zavodu ali v lastnem domu. Ze zdavnaj je napočil čas, da ves ta boj prenesemo tja, kjer so kemične tvornice za rojstvo jetičnih projektlov, kužnih bacilov. Neobhodno je potrebno ločiti jetične od zdravih. Zato pa morajo rasti iz tal — čeprav s še tako težkimi finančnimi žrtvami — zavodi za tuberkulozne, bolnice in ljudska zdravilišča; v drugem redu moramo polagati skrb za zdrava zračna stanovanja, v tretjem redu pa nuditi pouka in prilika za krepitev ljudskega organizma.

Zavedajmo pa se, da je izolacija živih kužnih virov naša prva in najvažnejša naloga. Zakaj tudi v slučaju prestatka stanovanjske krize in kljub morebitni visoki stopnji telesne kulture bo — žal! — še vedno mnogo tuberkuloze na svetu. Ne pozabimo tega dejstva!

Se besedo bolniku samemu: zavedaj se, da si lahko ti vzrok in povod za okužitev in obolenje drugih. Zavedaj se, da so že nesteti zakonci, bratje, sestre bili v svojem neprimernem ponašanju v bolezni vzrok smrti svojih otrok, bratov, sester... Zato pa se moraš — v slučaju lastnega jetičnega obolenja — po svoji vesti najpazljivejše ravnanje po predpisih, ki ti jih daje zdravnik ali druga poučena oseba. Bistvena tozadevna navodila se glase: Ako le mogoče, imej sobo sam zase. Kadar kašljaš, drži glavo vestran, a pred ustmi imej robec. Tvoje perilo, posodje, jedilno orodje naj se daje zase, pri čiščenju ali pranju naj se prekuhava v vreli vodi. Vsako hitro naj ti strežna oseba z vlažno krpo obriše posteljo, pohištvo, etene. Pljuvanje bodi dovoljeno le v pljuvalnik, ki imej razkuževalno tekočino (malo lizola, sanitola v vodi). Okna tmej po možnosti vedno odprta. Zdravih ljudi ne puščaj bližje od 2 m k tebi, zlasti pa ne otrok. V slučaju da nimaš sobe zase, naj bodo ležišča vsaj po 2 m oddaljena eno od drugega.

Zavedajmo se vsi brez izjeme velikih lastnih dolžnosti, ki jih imamo v bolezni in zdraviu do drugih, pa bo tudi jetična pošast primorana k naglemu umiku.

Orednja protituberkulozna liga.

Ljudski kino v Ljubljani

V kinu »Ljubljanski dvor« se uvedejo z jutrišnjim dnem najhujše ljudske cene pri vseh predstavah. Na sporedu bodo izbrani najboljši filmi in premijeri filmski predvajanji kulturnih filmov ZKD.

Z uvedbo »Ljudskega kina« v poletnih mesecih se je začel tudi sam ljubljanski občinski svet. Zelo ustreženo. Dobri filmski sporedi ob nizki vstopnini! To je bila deviza vsa pretekla leta in isti je cilj kina »Ljubljanski dvor« tudi v letošnji sezoni. Ravnanje kina »Ljubljanski dvor« je pridobilo prve repize največjih svetovnih filmskih del in iz njih sestavlja program, ki mora zamikati vsakega človeka. Izbrano največji slagerji — nobenih srednjih, kaj šele slabih filmov — in vse te lepe filme bo lahko videlo občinstvo proti izredno nizki vstopnini! Vstopnina je določena na 2, 4, 6 in 8 — Din za lože pri vseh predstavah. S to vstopnino se torej omogoči posejanje kinematografskih predstav tudi denarno najsiškejšim slojem občinstva ter se izmognom nudi na ta način ceneno zabavo in izobraževanje.

V mesecu maju so na sporedu filmi: »Divne lazi Nino Petrovne«, film, ki je bil po ljudskem glasovanju priznan kot najboljši v ljubljani predvajani film; »Nini Petrovne« sledi filmska veda, kakor »Avala«, »Dama iz lože štev. 13« z Greto Garbo, »Baron Trenk« s Svetislavom Petrovičem, Janningsov »Krik mesa«, Fritz Langov veličim »Zena na mesecu«, »Manolescu« z Ivanom Možuhinom in Brigito Helm, »Latinska čarita«, »Sestra Marija«. Za razvedrilno bodo skrbeli filmi Harolda Loyda, Pata in Patachona in Charlie Chaplina. — Tudi oni, ki bodo željni senzacij in pustolovščin, pridejo na svoj račun z najboljšimi filmskimi atrakcijami Harry Piel, Douglas Fairbanka in Luciano Albertinija.

Poleg zabavnih filmov se bodo vršila odsele v kinu »Dvor« filmska predavanja ZKD, za katere je med ljubljanskim občinstvom že tako veliko zanimanje, da so postali prostori v kinu Ideal za vse te mnogostevilne ljubitelje kulturnih filmov pretesni in se je tedaj ZKD odločila odsele prirediti svoja filmska predavanja tudi v kinu

»Dvor«. — Poleg repize kulturnih filmov »Nuri«, »Vzgoja naših deklet« se bo v majniku predvajala premijera kulturnega velefilma »Rampert« s slovitim Paul Wegenerjem v glavni vlogi.

Ce si torej ogledamo ves ta pestri in bogati repertoar ter izredno nizke cene, za katere se bodo nudili filmi take kakovosti, mora vsakdo priti do prepričanja, da bo naše občinstvo s takim programom nadvse zadovoljno. Opozoriti pa moramo, da bodo vsi ti lepi velefilmi na sporedu vsakokrat samo 2 dni, ker namerava vodstvo skrbeti s hitro menjavo programa za čim večjo pestrost repertoarja. Ceneno občinstvo naj torej s posejanim nikakor ne odlašaj, temveč si vsak film ogleda že prvi dan. — Spored bo objavljen v dnevnem časopisu in v izloženih oknih kina »Dvor«. Predstave se bodo vršile ob delavnikih ob 4. pol 8. in ob 9. ob nedeljah in praznikih ob 3. pol 5., 6. pol 8. in 9. zvečer. Kino »Dvor« je trdno prepričano, da bo z vsakim svojim sporedom v polni meri zadovoljil svoje posetnike — poleg tega je pa vodstvo pripravljeno ugoditi po možnosti vsem željam publike; ceneno občinstvo naj torej vse svoje želje in morebitne pritožbe vedno ustмено ali pisмено prijavljajo ravnanstvu kina »Ljubljanski dvor«.

Beleznica

KOLEDAR.

Danes: Petek, 2. maja 1930; katoličani: Atanazij; pravoslavni: 19. aprila. Veliki petek.

DANASJNE PRIREDITVE.

Drama: Vihar. C.
Opera: Zaprt.
Kino Matica: Noč je majna.
Kino Ideal: Raj.
Kino Ljubljanski dvor: Divne lazi Nino Petrovne.
Konzert Karmela Kosovelove v filharmoniji ob 20. uri.
Mugolčeva razstava v Jakopičevem pivlaju.
Skavtska razstava na velesejju.
DEZURNE LEKARNE.
Danes: Sušnik, Marjani trg; Kuralt, Gospo-svetska cesta.

Nesreče

V bolnico so včeraj pripeljali več žrtve lažnih nesreč. Rome Anton, delavec, stanujoč v Tržni ulici št. 1, je doma sekal in si je s sekuro presekali žile na levi roki. Morali so ga odpeljati z rešilnim vozom v bolnico. — 16 mesecev star Janez Volk iz neki vasi pri Veliki Loki se je doma polil z vrelin mlekom in dobil težje opekline. — 14letnega Janeza Škofa je konj udaril s kopitom v levo roko, zidarija Ivana Slezarja je ponoči nekdo napadel pri Vevčah z nožem in ga poškodoval na glavi; hči posestnice Ana Mikuz iz Borovnice je skočila z voza tako nesrečno, da si je zlomila levo nogo. — 12letnega sina sprevednika državne železnice Tepine je povozil na Vodovodni cesti neznan motociklist, Mrak Ciril se je po poškodoval v cementni tovarni v Moistrani na glavi.

Iz gledališke pisarne

Drama

Opozorjamo na nocojšnjo predstavo v ljubljanski drami. Ponovi se Shakespearejeva pravljica komedija v Otom Zupančičevem prevodu »Vihar«. Pri predstavi sodeluje skoro ves dramski ansambel, baletni zbor in muzika dravske divizijske oblasti pod vodstvom višjega kapelnika dr. Čerina. Režija prof. Sestova, predstava se vrši za red C.

»Vdova Rožinka« v ljubljanski drami. Druga njena letošnja repiza bo v soboto 3. t. m. ob 20. uri. Predstava se vrši za red A.

Nedelja v ljubljanski drami. Po daljšem predskledu se vprizori v ljubljanski drami v nedeljo 4. t. m. zvečer ob 20. uri francoska komedija »Velika abeceda« z g. Cesarjem v glavni vlogi učitelja Topaza. »Velika abeceda« je ena najbolj uspešnih predstav letošnje gledališke sezone. Za nedeljsko predstavo veljajo znižane cene.

Premijera v ljubljanski drami. Tokom prihodnjega tedna bo v naši drami premijera izvršne hratske tragikomedije »Pustolov pred vrati«, katero je napisal pisatelj Milan Begović. Drama je bila ponovnokrat z največjim uspehom izvajana v Zagrebu, pa tudi na raznih odrih izven mej naše kraljevine. Premijero v Ljubljani je pripravil višji režiser prof. O. Šest.

Opera

V soboto se bo pela Bellinijeva opera »Norma« z go. Zlato Spelhar kot gostom v naslovni partiji. Delanje se vrši 100 let po Kristusovem rojstvu. Kompozist Bellini je bil pristaš široke, sladke kamilene ter reformator stilne glasbe tedanjske časa. Partijo velikega duhovna Orovisa, ki jo je dojel pel. g. Rumpal, pel sedaj g. Bertero. Ostale partije poljo: ga Thierry, g. Marček, ga. Šteglar in g. Mohorič. Dirigent g. Neffar, režiser g. Krivečki. Predstava se vrši za ab. E.

V nedeljo zvečer se ponovi najuspešnejša opereta na našem odru, priljubljena Kalmanova »Grofica Marica« z go Poličevom v naslovni partiji. Priljubeno delo se približuje že 60. vprizoritvi. Nastopijo naše operetne moči: ga. Balatková, gg. Drenovec, Peček, Povhe, Janko in drugi. Dirigent g. Neffar, režiser g. Povhe. Predstava se vrši pri značajnih cenah. Predprodaja v operi.

Zbirajmo sredstva za splošen boj proti jetiki!

Sport

— Članstvu SK Ilirija! Pozivljiva se vse članstvo, ki dosega še ni poravnalo članarine za prvo polletje 1930 (do inkl. 1. julija 1930), da to nemudoma stori in sicer najkasneje do 5. t. m. Člani, ki članarine do tega roka ne bi poravnali, se bodo brez izjeme črtali iz članstva. Zamudnikom se bo znova računala prijavnina. Članarina se lahko poravnava pri blagajni na kopališču pri blagajni kavarne »Evropa« ali pri tajniku IL, ozirom blagajniku v Knjiški posojilnici, kjer prejemaš člani tudi koleke.

— Sekcija ZNS. (Službeno.) Deletrajo se k tekman dne 4. maja 1930 na igrišču Primorja: Ob 8.30 Natakari: Slovan — g. Dolinar; ob 10.15 Krakovo: Reka — g. Deržaj; ob 14. Jadran: Svoboda IL — g. Černy; ob 15.45 Jadran I.: Svoboda I. — g. Pevalček; ob 17.15 Primorje: »eleznikar (Maribor) — g. Schneller. — V Mariboru: SK Ilirija: ISSK Maribor — g. Fabris (Zagreb).

— SK Ilirija. Člani glavnega odbora se opozarjajo na sestanek, ki se vrši danes v petek ob 20.30 v kavarni Emona.

— Motokolesarski klub Ilirija. Drvi ob 20. sestanek odbora in tekmovalcev v restavraciji Novi svet. Odhod v Beograd jutri v soboto zjutraj ob 9. uri. Kolesarji in motociklisti se numo opozarjajo, da se bodo kolesa in motocikli utovorili od 7. do pol 8. ure zjutraj in da vsak pravčasno pripelje svoje vozilo. — O d b o r,

Dnevne vesti

— **Kraljica Marija šolskim poliklinikam.** Kraljica Marija je izročila ravnatelji šolskih poliklinik dr. Natelji Nikolajević 100 tisoč dinarjev za željo, naj se ta denar porabi za organizacijo poletnih okrajalnic, v katerih bi prebila počitnice bolna in siromašna šolska mladina.

— **Kraljica Marija v Splitu.** V sredo je prispela kraljica Marija s prestolonaslednikom Petrom in kraljevičema Tomislavom in Andrejem v Split. Prihod kraljeve rodbine je bil za Split pravi narodni praznik. Kraljeva rodbina ostane v Splitu na počitnicah.

— **Promocija.** Na zagrebški univerzi sta promovirala v torek za doktorja vsega zdravilstva gđ. Vladimira Abram in g. Volovšek Vladimir. Čestitamo!

— **Nova uvrstitev državnih pošt, telegrafov in telefonov v rede.** Z odlokom ministra javnih del se je izvršila nova uvrstitev državnih pošt, telegrafov in telefonov v rede. Odslej spadajo v dravski banovini v I. red Celje, Ljubljana 1, Ljubljana 2, Maribor 1 in Maribor 2; v II. red Jesenice, Kranj in Ptuj; v III. red Bled 1, Brezice, Dolnja Lendava, Domžale, Gornja Radgona, Kamnik, Kočevje, Laško, Ljubljana 3, Ljubljana 4, Ljubljana 7, Ljutomer, Murska Sobota, Novo mesto, Ormož, Radovljica, Slovenjgradec, Škofja Loka, Trbovlje, Trzin, Zidani most in Žiri. V IV. red so uvrščene vse ostale državne pošte.

— **Razpisana služba pogodbenega poštarja.** Razpisana je služba pogodbenega poštarja pri pošti Fram I/I. Prošnje je treba vložiti do 10. t. m. na dravsko direkcijo pošte in telegrafa v Ljubljani.

— **Otvoritev telefonskega prometa Novo mesto - Wien - Graz.** Z 20. aprilom je bil odprt telefonski promet med centralo Novo mesto in centralama Wien in Graz. Pristojbina za navadno govorilno enoto znaša v relaciji Novo mesto - Wien 46,20, Novo mesto - Graz pa 37,95 Din.

— **Oddaja zakupa restavracije na postaji Grosuplje** se bo vršila potom licitacije dne 17. t. m. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani. Predmetni oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.

— **Zveza rezervnih oficirjev v Ljubljani** sporoča članstvu, da je ustanovila odsek za posmrtni sklad, ki ga je pristojna oblast odobrila. Člani odseka morejo biti samo člani Zveze zase in za svoje soproje. Pri sprejemu v odsek plača vsak član smrtne prispevke za prva dva smrtna slučaja. Za vsak smrtni slučaj (ne glede na že vplačana prvotna dva slučaja) plača član smrtne prispevke takoj po prejemu polnice, ki mu jo pošlje Zveza. Člani, ki žele pristopiti k temu odseku, naj zahtevajo od Zveze pristopno tiskovino in pa pravila.

— **Koncert ljubljanskih Matičarjev v Novem mestu.** Kakor že javljeno, nastopi v nedeljo 4. t. m. ob 15. uri popoldne v sokolski dvorani mešani zbor ljubljanske Glasbene Matice. To bo praznik slovenske, oziroma jugoslovanske pesmi, saj bo podal Matični zbor v dovršeni obliki celo vrsto naših narodnih in umetniških zborov. Dolenci so izredni ljubitelji lepega petja in prepričani smo, da je vsem prijateljem slovenske pesmi le ustreženo, ako pride Matični zbor po preteku sedmih let zopet v njihovo sredo. Vstopnice se daje v trgovini Josipa Koširja na Glavnem trgu v Novem mestu. Začetek koncerta bo točno ob 15. uri, ker se zbor z večernim vlakom vrne v Ljubljano.

— **Počtna hranilnica kraljevine Jugoslavije** plačuje na hranilne vloge oblastnih zadrug za poljedelski kredit po rešenju ministra za zgradbe št. 1821 z dne 11. aprila 1930 6% obresti za poljubno visoke vloge.

— **Hrvatski planinci na Pohorju.** Hrvatsko planinsko društvo »Sljeme« priredi v nedeljo 4. t. m. za svoje člane skupni izlet v Mariborsko in Ruško kočjo na Pohorju.

— **Zavod za pospeševanje trgovine** daje polasnica brezplačno in nati naslovljeni dopisi so kolka prosti. Na vprašanja, ali pobira zavod za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu za polasnica kako pristojbino in ali so nati naslovljeni dopisi zavozani kolk, opozarja Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, da ne zahteva omenjeni zavod za polasnica, katere daje tudi privatnim osebam, nikake pristojbine. Tudi vloge privatnih oseb, ki žele polasnica, kakor polasnica sama niso zavazane kaksi taksi po zakonu o taksi.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da se bo vreme boljalo. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno in deževno. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 19, v Zagrebu in Sarajevu 18, v Splitu 17, v Ljubljani in Mariboru 15 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 763,1, temperatura je znašala 11,2.

— **Smrtina kosa.** V sredo je nenadoma umrla v Ljubljani v pokopane učitelja gđ. Gusti Kolnik. Pogreb bo danes ob pol 4. popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu. Blag ji spomin! Žalostno iskreno sožalje!

— **Radovljica.** V nedeljo, dne 4. maja popoldne gostuje v Sokolskem domu Oder Zveze kulturnih društev iz Ljubljane z Ljubljano komedijo »Glavni dobitke«. Kmetur je za smeh in zabavo in kdor brez zgražanja prenese kako resnično, naj ne zamudi te predstave, da bo vedel kako ravni, če ga dohitijo v resnici kaj glavni dobitke.

— **Kmetje ubili tatu.** Iz Zenice poročajo, da se je v okolici pojavila nevarna tatnaka tolpa, ki je delala vedno več škri kmetom na oblastem. Zadnje dni sta bila okradena Kata Balačeva in Niko Rilac. Kmetje iz Mračaja so po tatvini opazili v bližini vasi nekega mladčeta z nahrbtnikom in ko so ga ustavili ter priskrili, so našli predmet, ki so bili ukradeni: Balačevi in Rilcu. Kmetje so zastražili nabruki in poslali po črnike. Med tem se je tat začel z njimi ruvati, pa je plačal svojo predrznost z življenjem. Med pretepanjem je nekaj kmet udaril s kamnom v roko drugega po glavi, da je tat padel in obeljal v agoniji. Kmetje so zbežali. Neki kmet iz okolice je prišel slu-

šaju Gradu pa bosta taborili moška in ženska šentpeterski podružnici. Poskrbimo bo za dobro jed in pijačo. Srečo bosta našla dva paviliona, polna najlepših dobrotkov. Posetnike jurjevanja bo razveseljevala »Sloga«. Jurjevanje je obče narodna veselica, zato vsi, ki bi bili radi nekaj ur dobre volje, v nedeljo na Grad Ob siabem vromenu se bo vršil, jurjevanje v nedeljo 11. t. m.

— **Običajno jurjevanje na ljubljanskem gradu** se bo vršilo dne 4. maja. Vabljeni so vsi prijatelji naše šolske družbe CMD.

— **Koncert za revne otroke.** Dne 5. maja bo v veliki dvorani Uniona dobrodelni koncert za revne otroke. Sodelovala bosta dva pevka zbor in sicer Ljubljana in Ljubljanski Zvon in trije solisti g. Lovsetova, g. Medvedova in g. Betetto. Pri klavirju bo g. Heri Svetel. Začetek koncerta bo ob 20. uri. Opozorjamo že danes na ta dobrodelni koncert. Vstopnice se že dote v predprodaji v socijalno - političnem uradu na magistratu, soba št. 42.

— **Umrl je v 82. letu starosti g. Nikola Rus,** magistratni uslužbenec v pokolu. Pokojni je bil edini član Društva nižjih mestnih nameščencev v Ljubljani ter nad 50 let v službi mestne občine. Pogreb blagopokojnika bo jutri ob 16.30 iz hiralnice sv. Jožeta na Vidovdanski cesti št. 9. Vabijo se vsi člani, da se pogreba v polnem številu udeležijo. — Odbor.

— **Usposobljenost preizkušnje** za osnovne šole se prične na državnem maškem učiteljskem v Ljubljani dne 16. junija ob 8. uri zjutraj. Pravilno opremljene prošnje za pristup k usposobljenosti preizkušnji se naj predložijo po občinski uradni poti pravočasno sreskemu šolskemu nadzorniku, da bodo najkasneje do 31. maja 1930 v rokah izpraševalne komisije. Kdor bi ne bil pripravljen, se bo pravočasno obvestil. Posebna vabila k izpitom se ne bodo pošiljala.

— **Proslava poljskega narodnega praznika.** Poljski narodni praznik dne 3. maja proslavi Društvo ljubiteljev poljskega naroda s predavanjem g. prof. dr. Rudolfa Moléja. Predaval bo drevi ob 19. uri v radiu o temi: Pomen 3. maja za Poljsko.

— **Koncert Karmele Kosovelove.** Kralji vseh pianistov, nesmrtni Liszt, je eden izmed utemeljiteljev moderne klavirske tehnike, ki zahteva od svojih izvajalcev popolno tehniško rutino. Liszt, ki je bil sam eden največjih pianistov, je napisal celo vrsto klavirskih kompozicij, izmed katerih igra gđ. Karmela Kosovelova na svojem petkovem koncertu skladbo, ki je silno raznolična in pestra ter nosi naslov: Po čitanju Danteja. Po svoji obliki le to Lisztovo delo prav za prav sonata, ki je v prvem delu polna demonične sile, preide v drugem delu v očiščenje in konča na način, ki predstavlja ubranost in zlitje veselstva v najlepšo harmonijo. Poleg Liszt na zmajra gđ. Kosovelova še po enega Brahmsa, Schumana in Chopina. Klavirski koncert bo drevi v Filharmonični dvorani. Vstopnice v Matični knjižarni.

— **Nina Petrovna v kinu »Ljubljanski dvor«.** V soboto predvaja kino Ljubljanski dvor kot uvožno predstavo k svojim nizkim ljudskim cenam film »Divne lazi Nina Petrovne«, film, ki je bil od ljubljanskega občinstva svojčasno izglasovan za najlepši v Ljubljani predvajan film. V glavnih vlogah tega čudovito lepega filmskega veeleda sta divna Brigita Helm in kot mlad ruski častnik Franc Lederer. Tak krassen film ob čudovito nizkih ljudskih cenah 2, 4 in 6 Din znači vsekakor nujni začetek poletne sezone v kinu Dvor. Občinstvo tega sporeda nikakor ne sme zamuditi.

— **Družabni večer Sokola v Šiški** se zaradi neugodnega vremena preloži na soboto dne 10. t. m.

— **JAD »Trizlav«.** Danes ob 5. popoldne se bo vršil v društvenem lokalni članski sestanek. Udeležba obvezna. — Odbor.

— **Pevski zbor Glasbene Matice.** Jutri ob 20. skupna vaja mešanega zbora. Drevi vsi na koncert pianistke gđ. Kosovelove.

Za hotele

potrebno kuhinjsko posodo, razne stroje, pribor in veliki izbori i. t. d. dobiš naceneje pri trvdki z železnino

STANKO FLORJANČIČ

LJUBLJANA SV. PETRA CESTA 35

— **Držni izsiljevalci.** Iz Indije poročajo, da je dobil pred davi sojalnik tovarne Knebl in Dietrich Avgust Knebl priporočeno pismo, v katerem ga neznani pozivajo, naj položi na določnem kraju blizu kolodvora v Batajnici 50.000 dinarjev. Če bi tega ne storil, mu je neznane zagrozil, da ga umore z mečem, če pa obvesti o tem oblasti, bo ista usoda doletela vsa njegova družina. Tovarnar je položil na določeni kraj zavoj z navadnim papirjem ter ptem iz zasede opazoval v spremstvu preobčenege orožnika, kdo pride in odnese denar. Čakala pa sta zaman. Pismo je bilo oddano v Stari Pazovi, dočisan je pa bil haiduk Babešić in 29 tovarišev. Tovarnar je dobil že več takih grozljivih pism. Orožniki so uvedli preiskavo.

Iz Ljubljane

— **Vse naše koncertno občinstvo,** predvsem pa naše narodno žensko opozarjamo na točojšnji koncert gđ. Karmele Kosovelove. Gđica, Kosovelova je ena naših najboljših koncertnih pianistkin, ki je študirala deloma doma, dovršila pa je svoje študije z največjim uspehom v Monakovem. Sedaj deluje kot učiteljica klavirja na šoli Glasbene Matice in državnem konservatoriju v Ljubljani, kjer je znana kot izvrstna koncertna pianistinja, saj priredi vsako leto po en umetniški koncert z izredno bogatim in zanimivim programom. Tak koncert se vrši tudi nočoj v Filharmonični dvorani. Gospodična bo izvajala Brahmsovo sonato v fis - molu, Schumannove Simfonične etude, Chopinovo balado v g in f - molu ter Lisztovo Fantazijo: Po čitanju Danteja. To so ogromna dela klavirske literature, ki zahtevajo od izvajalca na eni strani globok umetniški čut, na drugi strani pa najdovršenejšo tehniko. Začetek koncerta je ob 20. uri, predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

— **Razstavljena slika.** V izložbi znane naše modne trgovine J. Kette v Ljubljani na Aleksandrovi cesti je te dni razstavljen portret našega odličnega pisatelja in znanstvenika g. vseučiliškega prof. dr. Iv. Prijatelja. Slika je dno akademskega slikarja g. prof. Ivana Vovpotiča. Slika vzbuja veliko pozornost. Posrečeno umetniško delo je, ki ga odlikuje jasna karakterizacija in sličnost, polna življenja.

— **Akademija maturantov Tehniške srednje šole.** Pod pokroviteljstvom bana g. inž. D. Serneca prirede mauranti Tehniške srednje šole v soboto dne 3. maja v veliki dvorani Uniona akademijo. Prireditelji imajo namen omogočiti maturantom nameravano ekskurzijo v inozemstvo, med katero bi dobili vpogled v moderne metode obratovanja, fabrikacije in tehniške organizacije večjih industrijskih podjetij Avstrije, Čehoslovaške in južne Nemčije. Cenilno občinstvo se vabi, da poseti to prireditel, katere zanimiv in izbran spored bo lep dokaz uspešnega izvenšolskega kulturnega udeleštovanja diakov naše Tehniške srednje šole. Upamo, da bo naša javnost razumela težnje naše tehniške mladine ter s številnim odzivom pripomogla k uspehu akademije. Oficielni začetek ob 20.

— **Nočojšnji koncert v ljubljanski Filharmoniji.** Drevi ob 20. se bo vršil v dvorani Filharmonije klavirski koncert pianistke Karmele Kosovelove. Spored prikaša Brahmsovo sonato v fis - molu, Schumannove Simfonične etude, Chopinovo balado op. 23 in 52 ter Lisztovo Fantasio quasi sonato. (Po čitanju Danteja.) Tehnično in vsebinsko velenjanji program, katerega naj ne zamudi obiskati nihče, ki mu je glasha pri srcu. Vstopnice so naprodaj v Matični knjižarni in zvečer pri koncertni blaginji.

— **Jurjevanje na Gradu** se bo vršilo, kakor vsako leto, v nedeljo 4. t. m. Pred Gradom v parku bosta razstavili vrste tore moška in ženska šentjakobsko - trnovska Ciril - Metodovi podružnici, na dvo-

šču Gradu pa bosta taborili moška in ženska šentpeterski podružnici. Poskrbimo bo za dobro jed in pijačo. Srečo bosta našla dva paviliona, polna najlepših dobrotkov. Posetnike jurjevanja bo razveseljevala »Sloga«. Jurjevanje je obče narodna veselica, zato vsi, ki bi bili radi nekaj ur dobre volje, v nedeljo na Grad Ob siabem vromenu se bo vršil, jurjevanje v nedeljo 11. t. m.

— **Običajno jurjevanje na ljubljanskem gradu** se bo vršilo dne 4. maja. Vabljeni so vsi prijatelji naše šolske družbe CMD.

— **Koncert za revne otroke.** Dne 5. maja bo v veliki dvorani Uniona dobrodelni koncert za revne otroke. Sodelovala bosta dva pevka zbor in sicer Ljubljana in Ljubljanski Zvon in trije solisti g. Lovsetova, g. Medvedova in g. Betetto. Pri klavirju bo g. Heri Svetel. Začetek koncerta bo ob 20. uri. Opozorjamo že danes na ta dobrodelni koncert. Vstopnice se že dote v predprodaji v socijalno - političnem uradu na magistratu, soba št. 42.

— **Umrl je v 82. letu starosti g. Nikola Rus,** magistratni uslužbenec v pokolu. Pokojni je bil edini član Društva nižjih mestnih nameščencev v Ljubljani ter nad 50 let v službi mestne občine. Pogreb blagopokojnika bo jutri ob 16.30 iz hiralnice sv. Jožeta na Vidovdanski cesti št. 9. Vabijo se vsi člani, da se pogreba v polnem številu udeležijo. — Odbor.

— **Usposobljenost preizkušnje** za osnovne šole se prične na državnem maškem učiteljskem v Ljubljani dne 16. junija ob 8. uri zjutraj. Pravilno opremljene prošnje za pristup k usposobljenosti preizkušnji se naj predložijo po občinski uradni poti pravočasno sreskemu šolskemu nadzorniku, da bodo najkasneje do 31. maja 1930 v rokah izpraševalne komisije. Kdor bi ne bil pripravljen, se bo pravočasno obvestil. Posebna vabila k izpitom se ne bodo pošiljala.

— **Proslava poljskega narodnega praznika.** Poljski narodni praznik dne 3. maja proslavi Društvo ljubiteljev poljskega naroda s predavanjem g. prof. dr. Rudolfa Moléja. Predaval bo drevi ob 19. uri v radiu o temi: Pomen 3. maja za Poljsko.

— **Koncert Karmele Kosovelove.** Kralji vseh pianistov, nesmrtni Liszt, je eden izmed utemeljiteljev moderne klavirske tehnike, ki zahteva od svojih izvajalcev popolno tehniško rutino. Liszt, ki je bil sam eden največjih pianistov, je napisal celo vrsto klavirskih kompozicij, izmed katerih igra gđ. Karmela Kosovelova na svojem petkovem koncertu skladbo, ki je silno raznolična in pestra ter nosi naslov: Po čitanju Danteja. Po svoji obliki le to Lisztovo delo prav za prav sonata, ki je v prvem delu polna demonične sile, preide v drugem delu v očiščenje in konča na način, ki predstavlja ubranost in zlitje veselstva v najlepšo harmonijo. Poleg Liszt na zmajra gđ. Kosovelova še po enega Brahmsa, Schumana in Chopina. Klavirski koncert bo drevi v Filharmonični dvorani. Vstopnice v Matični knjižarni.

— **Nina Petrovna v kinu »Ljubljanski dvor«.** V soboto predvaja kino Ljubljanski dvor kot uvožno predstavo k svojim nizkim ljudskim cenam film »Divne lazi Nina Petrovne«, film, ki je bil od ljubljanskega občinstva svojčasno izglasovan za najlepši v Ljubljani predvajan film. V glavnih vlogah tega čudovito lepega filmskega veeleda sta divna Brigita Helm in kot mlad ruski častnik Franc Lederer. Tak krassen film ob čudovito nizkih ljudskih cenah 2, 4 in 6 Din znači vsekakor nujni začetek poletne sezone v kinu Dvor. Občinstvo tega sporeda nikakor ne sme zamuditi.

— **Družabni večer Sokola v Šiški** se zaradi neugodnega vremena preloži na soboto dne 10. t. m.

— **JAD »Trizlav«.** Danes ob 5. popoldne se bo vršil v društvenem lokalni članski sestanek. Udeležba obvezna. — Odbor.

— **Pevski zbor Glasbene Matice.** Jutri ob 20. skupna vaja mešanega zbora. Drevi vsi na koncert pianistke gđ. Kosovelove.

Iz Novega mesta

— **Smrtin škot umobolnega.** Nne 29 t. m. je prišel v bolnico usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu 25letni Janez Ljubi iz Divne vasi, občina Šentpeter. Fant so sprejeli v bolnico, takoj so pa opazili, da ni pri zdravi pameti. Namestili so ga v internem oddelku. Bil je pa pod stalnim nadzorstvom usmiljenega brata. V sredo zjutraj je pa umobolnež v trenutku, ko se je usmiljeni brat obrnil, razbil šire na oknu ter skočil iz drugega nadstropja na dvorišče, kjer je obeljal nezavesten. Pri padcu je dobil hude notranje poškodbe in je zaradi notranje izkrvavitve kmalu v bolnici umrl. Nesrečnega mladčeta so sorošniki pokopali večerai na domačem pokopališču v Divni vasi.

— **Cvetilni dan.** Cvetilni dan Matice živih in mrtvih se bo vršil v nedeljo 10. t. m. Čisti dobitček je namenjen fondu za zgradbo spomenika v svetovni vojni padlim, ki bo stal okoli 30 tisoč dinarjev. Kupite cvetlice v ta plemeniti namen!

— **Iz Celja**

— **C. Cellani so očividno pozabili,** da se vrši v soboto 3. t. m. ob 20. uri predstava Mariborčanov v celiskem Mestnem gledališču. V nedeljo 4. maja popoldne ob 4. uri bodo Mariborčani ponovili dr. Novačnega »Hermana Cellskega«, v nedeljo zvečer ob 20. uri pa bodo peli originalno domačo opereto »Caricine Amaconce«. Vsa naj kupi vstopnice že v predprodaji: v kižarni Goričar & Leskovšek na Kralja Petra cesti.

— **Dve izgubl. Delavec Franc Pustotnik** z Ljubnece je izgubil 29. aprila zjutraj na Krekovem trgu svojo rujavo usnjato listnico, v kateri je imel nekaj denarja in razne važne listine. Zasebnica Justine Vrgičeva iz Gosposke ulice je pred dnevi izgubila belo pregrinialo (ročno delo), vredno 130 dinarjev.

PRAVI
:FRANCK:
vedno
odlična kakovost!

Paragrafi so paragrafi

Nekaj sličic iz sobe št. 28, kjer dobivajo ljudje plačilo za manjše grehe

Ljubljana, 2. maja.

Soba št. 28 pozna vsak Ljubljanečan, saj ga skoraj ni, ki bi ne imel ob tej ali oni priliki opravka na sodnji in da ne bi slišal o sobi št. 28. Tu se vrše skoro vse sodnijske razprave za prestopke, kakor goljufijo, tatvine, pretepe, lahke telesne poškodbe, itd. Pred vrati te sobe je na sodnji vedno največ gostov, ki čakajo, da izstopi obdolženec in tožitelj in morda še njegov branilec ter se nato prikaže na pragu gospod sodnik in z odločnim, rezkim glasom pokliče naslednjega obtoženca, ki mu po novem zakonu pravijo »osumljenec« in tožitelja.

Prodajalka krščenega mleka

V torek je med drugimi stala pred sodnikom v sobi št. 28 srednje stara kmetica iz okolice, ki je bila ovadena, da je prodajala mleko, kateremu je bila primešana precejšnja količina vode. Imela je ruto na glavi in smehljala se je, kakor da je trdno prepričana, da ne bo kaznovana. Odgovarjala je na vprašanja zelo oprezno in prenišljeno.

Sodnik: »Ali ste primešali mleku vode ali ne?»

Obtoženka: »Gospod sodnik, jaz že ne, kupujem mleko od raznih sosedov, morda so ti primešali vode.«

Sodnik: »Saj vendar poznate, če je mleko dobro ali slabo, saj ne kupujete mačka v »zaklu«.

Obtoženka: »Vejo gospod, včasih je mleko elaste, posebno če krmijo z repot.«

Sodnik: »Gospod izvedenec, ali je mogoče, da je v slabem mleku toliko vode, kakor jo je bilo v zaplenjenem mleku?»

Izvedenec ugotovi, da je bilo v mleku ugotovljenih manj kakor 2,8 procentov tolike, tako mleko je gotovo posneto ali mu je primešana voda.

Obtoženka: »Stranke, od katerih kupujem mleko, sem večkrat opozorila na to in jim zagrozila, da jim bom odpovedala. Nekaterim sem že odpovedala, ker so mi dajali slabo mleko. Jaz pa tudi nisem vedno gladala, kakšno mleko so mi dali. Šele stranke v mestu so mi povedale, da je mleko slabo in vodeno.«

Obtoženki ni mogoče dokazati, da je sama kretila mleko in je bila oprešena. Preden odide, ji sodnik naredi pošteno pridigo. Da bo kaznovana na 6 mesecev zapora, če bo zopet ovadena, da se zdaj ne bo mogla več izgovarjati, da so ji stranke prodajale slabo mleko, ker je njena dolžnost, da ve, kaj kupi in potem zopet prodaj, naj pove to tudi kmetom, od katerih kupuje mleko.

S polenom po glavi

Vetopita Jernej in Miha iz okolice. Obtoženec Jernej je visok, tožitelj pa majhen in čokot. Stojita pred sodnikom kakor Pat in Patachon.

Sodnik: »S kolom ste ga udarili?»

Osumljenec maje z glavo: »Ne, ne, kaj še.«

Sodnik mu prečita obtožnico. Miho je udaril s polenom po glavi in pobegnil. Miha je obeljal nezavesten in so ga morali z rešilnim vozom odpeljati v bolnico. Sodnik ugotovi, da gre po zdravniškem poročilu za lahko telesno poškodbo.

Osumljenec stopi bliže k mizi in z odločnim glasom protestira: »Gospod sodnik, vse vam bom povedal, kako je bilo, natančno, kakor se je zgodilo niti besedice ne bom zatajil. Pripoveduje, da sta z Miho pila v neki gostilni. Med njima je nastal prepir. »Miha mi je rekel, da sem revež, da nič nimam in da zato nič nimam, ker sem neumen. Sunil me je v prsa, da mi je sapa zastajala. Šel sem domov, Miha me je kar naprej zmerjal, zato sem vzel polenček, pa ne kola, in zamahnil proti njemu. Pa ni mogoče, da sem ga zadel. Padel je in se zadel z glavo ob rob mize. Izključeno, da sem ga udaril.«

Sodnik: »Prvič ste izjavili, da ste ga morda zadeli, pa da ne veste. Sedaj trdite, da je to izključeno. Ali ste bili pijani?»

Obtoženec: »Toliko sem bil vinen, da sem bil dobre volje.«

Tožitelj izpove vse drugače. Pravi, da so bili akupaj v gostilni, toda Jernej je šel ven in mu zagrozil, da mu bo že pokazal. Nato ga je večkrat prišel poklicat pred gostilno in ga pozival, naj pride ven. Miha je končno odšel domov. Jernej je prišel pred vrata in ga poklical. Miha je odprl vrata, v tistem hipu je pa Jernej zamahnil in Miha je padel na tla nezavesten. Kaj se je potem zgodilo, ne ve.

Obtoženec mrmra v klopi, kakor bi bila Miha izpoved popolnoma izmišljena. Miha zahteva odškodnino za stroške bolnice, za bolečine in za 4 dni, ko ni mogel delati.

Obtoženec razburjeno vstane in plane pred sodnika: »Gospod sodnik, ko sem jaz

prišel iz policijskega zapora takoj drugi dan po tem, je on že pil v gostilni in je bil pijan kakor kanon. Lahko bi delal, nič ni zamudil.«

Po prečitaniu zdravniškega mnenja o poškodbi kaznuje sodnik Jerneja, ki je bil že 30 krat predkaznovan zaradi lahkih telesnih poškodb, tatvin in goljufij, na 3 tedne zapora in plačanje vseh stroškov. »Priziv lahko vložitec.«

Jernej: »Sveda ga bom vložil.« Ko pritrudi, da je razumel obsodbo, odide. Kmalu se pa vrne in vpraša sodnika, kjer bi dobil prepis obtožnice. Marsikaj sem že požrl, gospod sodnik, ampak tega pa ne bom, ne, tega pa ne. Tudi če stane ne vem kaj.«

Preje je sodnik sveda že ugotovil, da je obtoženec brez premoenja.

Prvič pred sodnikom

V klopi sedi deček z aktovko. Prišel je ravno iz šole, razrednik mu je dovolil, da sme na sodnjo zaradi raztrganih hlač.

Obtoženec zagovarjalk izjavi, da je doktorjev pes na Grajski planoti, kjer so se otroci igrali, samo hlastnil proti dečku in ga ni poškodoval in mu tudi ni hlač raztrgal. Ker je deček takoj nato vzkliknil: »Kmalu bi mi hlače raztrgali!«

Sodnik pokliče dečka pred se in ker je prvič pred sodnikom, mu pove, da mora govoriti resnico, nič drugega kakor resnico. Deček prika in izpove, da se je igral na Gradu s tovariši in ko je šel mimo doktorjev pes, se je ta zaletel vanj in mu raztrgal hlače ter ga ugriznil. Zdravniško izpričevalo pravi, da je pes dečku prizadel več centimetrov dolgo prasko in poznal so se tudi na koži pasji zobje. Za raztrgane nove hlače zahteva deček 200 Din, za bolečine pa tudi 200 Din.

Lastnik je bil že trikrat kaznovan, ker je njegov pes napadel in ogrizel neko gopo in dva fanta. Lastnik bi moral zato vedeti, da je pes popadljiv, pa ga ni zavaroval z nagobčnikom, zato mora dečku plačati za hlače 100 Din za bolečine pa tudi 100 Din.

Nebo v maju

Solnce je začetkom maja v znamenju Bika in preide 21. maja ob 20.42 v znamenje Dvojčkov. Ves maj se dviga solnce nad nebesni ekvator in s tem narašča tudi dan, ki se podaljša v maju za 1 uro 16 minut.

Luna bo najvišje nad nebesnim ekvatorjem jutri, najnižje pod njim pa 16. maja. Potem se vrača proti ekvatorju in doseže 30. maja ponovno najvišjo lego nad njim. Lumine faze bodo: prvi kratec 5. maja ob 17.53, ščip 12. maja ob 18.29, zadnji kratec 20. maja ob 17.22 in mlaj 28. maja ob 6.37.

Merkur se vidi v prvih dneh maja na zapadnem neboskoku blizu Veneri tudi s prostim očesom. 5. maja bo 5 stopinj desno od Veneri in bo zahajal 1 uro 48 minut po solčnem zahodu. Po 8. maju se ne bo več videl.

Venera se keskeže na zapadnem nebu kot večernica v sozvezdju Bika. Z daljnogledom jo vidimo kot kolobarček, podoben luni dva dni pred ščipom.

Mars je v sozvezdju Rb in se vidi zgodaj zjutraj tik pred solčnim vzhodom.

Jupiter je v sozvezdju Bika in zahaja v maju okrog 10. zvečer.

Saturn je v sozvezdju Strele tako nizko pod nebesnim ekvatorjem. Vzhaja okrog polnoči tako, da se vidi samo v drugi polovici noči.

Uran je v sozvezdju Rb in vzhaja šele proti jutru.

Neptun je v sozvezdju Leva blizu najsvetlejših zvezdic tega sozvezdja Regule. Vidi se okrog polnoči, toda samo z daljnogledom.

Meteorji: Od 2. do 5. maja stopi v akcijo roj meteorjev Aquaride, ki je v zvezi s Halleyevim kometom. Prihaja dozdnevno iz sozvezdja Vodnarja in sicer od zvezde, označene z grško črko eta.

Zvezdni firmament v maju: V zenitu Velika Medvedica, na severu Mala Medvedica, nizko nad obzorjem Cassiopeja na severozahodu Herkules, Lira in Vega, nad obzorjem Labod, na vzhodu Gad, Krona in Bootes, na jugovzhodu vzhajata Skorpion in Tehnica, na jugu Devica, Lev in Hydra na jugozahodu Rak, na zapadu Mali Pes in Dvojčki, na severozahodu pa Kočijaž in Perzeus.

Moderna Eva.

— Najin zakon bo pravi raj, dušica.

— Že prav, dragi, toda malo več oblek mi boš pač moral kupiti, kakor jih je Adam Evi.

Ni tako hudo.

— Ljudje pravijo, da tvoj zaročenec jeclja.

— Kaj me briga, kaj govore ljudje. Sicer pa ni tako hudo, kajti da jeclja, se opazi samo, kadar govori.

Muzikantska žena.

— Tvoja žena je baje zelo muzikantska.

— Menda misli dobro razumeti, kaj govore o nji ljudje. Pravijo namreč, da ima nože kakor klavir.

Edgar Wallace:

53

Vrata izdajalcev

Roman

— Da, sprejem jo. Prosite jo, naj vstopi. — je odgovoril.

Stal je s hrbtom proti marmornati peči. Cigaro je držal med zobmi in ko je debeluhasta gospa vstopila in ostala sama z njim, so se mu oči porogljivo zaiskrile. Ollorbyjevi se je poznalo, da je spala vso noč oblečena, če je sploh spala. Njen obraz je bil nekak mračen, zato pa bolj rdeč kakor ponavadi. Tako je prišla bolj do veljave njena mesnata brada, pa tudi kljukasti nos se ni mogel pritoževati, da se preslabo vidi. Trayne je bil že večkrat srečal Ollorbyjevo, pa je še nikoli ni videl tako zamenjane. Misli je, da so njeno zunanost zakrivila dogodki v Toweru.

— Dobro jutro, gospa Ollorbyjeva. To je zame nepričakovana radost. Kako se pa počuti Hektor? — je vprašal sladko.

— Ta hip sem ga poslala domov. Siromak je bil že napol mrtel. Saj ni malenkost, veslati o polnoči po reki — in gospod Trayne, pomislite, kako sem težka — povrh pa še dež in razburjenje in kdo ve, kaj še vse. Čudim se, da nisem zbolela.

— Sedite, prosim.

Ni se več smejala. Polnočni izprehod gospe Ollorbyjeve po reki bi utegnil prekrizati vse njegove račune. Poznal jo je dobro in vedel je, da njeni uvodi vedno nekaj skrivajo in da hodi dolgo kakor mačka okrog vrele kaše, predno pride z barvo na dan.

— Zares, današnje vreme ni posebno prikladno za nočne izlete po reki.

— Ni ne, kar je res, je res, — je pritrdila Ollorbyjeva in sedla. Dolgo je brskala po ročni torbici, predno je našla obdelan robec, s katerim si je obrisala obraz. — Hektor je dejal: Mamica, če praviš temu detektivsko zasledovanje, se takoj odpovem nadi postati detektiv. Gospod Trayne, saj si še misliti ne morete, kako močan je tok. A ko sva priplula pod London Bridge, sem mislila, da se bo čoln prevrnil in da bova oba utonila. Pravijo, da plavajo debeli ljudje na vodi, ne da bi jim bilo treba gibati, vendar bi pa nerada, to poskušala.

— A — kaj ste počeli ponoči na reki?

— Tudi Hektor mi je dejal tako. — Ollorbyjeva je prikimala z glavo. — Dejal je: Mamica, kaj pa počenjava tu? Oni imajo motorni čoln, midva pa dvojce vesel. Bolje bi bilo, da nisva našla čolna privezanega k stropnicam, kajti potem nisem več mogla premagati izkušnje in morala sem pogledati, kam prav za prav pluje. Ni bilo posebno lahko slediti mu, kajti Thames Street je zelo temna ulica in bila sva zelo blizu, ko so govorili o motornih jahti.

— O motorni jahti?

Ollorbyjeva je pritrdila.

— Sodeč po tem, kar so govorili, je bila zasidrana nekoliko dalje — sredi toka. Na breg sva stopila šele proti eni

po polnoči. Ko sva izstopila v pristanu, je bil že zaprt, tako da nisva mogla ven, dokler niso prišli jutraj delavci. Toda Hektorju sem dejala, da čolnu nikoli več ne bom zaupala svoje življenje.

Tiger Trayne se je smehtjal.

— Gospa Ollorbyjeva, zdi se, da ste bili na napačni sledi. Toda čemu prihajate s tem k meni?

Ollorbyjeva, zvesta svojim načelom, ni odgovorila naravnost.

— Prišla sem domov ob sedmih in za pičlo uro sem legla k počitku. Da nisem malo zadremala, bi me bilo zvišlo, da nikoli tega. Zdi se mi, da že itak mislite, da sem videti vsa izčrpana.

— Dražestni ste kakor vedno. — je dejal Trayne ironično in Ollorbyjeva se je dostojanstveno priklonila v znak, da poklon sprejema.

— Ko sem se prebudila, sem znova vse premislila — siromak Hektor je trdno spal — in pomislila sem, da storim najbolje, da se napotim h gospodu Traynu in mu vse, pojasnim, kajti — no, saj vendar veste, kako sem radovedna. — Ollorbyjeva se je opravičevala, — in da ne prestanem vtikam nos v zadeve drugih ljudi. No, in ker sem nekoč nekaj zvedela o gospodu Traynu, sem spoznala, da nima preveč rad Colleya Warringtona.

— Colley Warringtona? — Tega imena se je Trayne oprijel. — Kaj ima tu opraviti Colley Warrington?

— Z njo je šel.

— Z njo? S kom? Kdo je ta »ona«?

Vprašanja so zadonela kakor udarci težkega kladiva po velikem zvonu.

— Z gospodično Joynerjevo.

Ollorbyjevi se je zdelo, da je Trayne zatisnil oči; in vendar jo je napeto poslušal in opazoval.

— Zdi mi pa povejte vse lepo od začetka do konca. Sledili ste torej Colley Warringtonu in gospodični Joynerjevi. Kam?

— V ozko ulico, vodečo iz Thames Streeta. Na koncu te ulice je imel motorni čoln in dejal ji je, da jo odpelje na jahto, kjer jo nekdo pričakuje.

— Koliko je bila takrat ura?

— Enajst je moralo biti. Toda to ni važno. — je odgovorila Ollorbyjeva.

— So pluli po reki nizdol? Je šla gospodična prostovoljno z njim?

— V čoln je stopila prostovoljno, čeprav se mi je takoj zdelo, da bi tega ne smela storiti. — je odgovorila detektivka.

Trayne je vrgel cigaro v peč. Njegov obraz je bil kakor izklesan iz sivega kamna.

— So se peljali po reki z motornim čolnom? Ali niste slučajno slišali, o čem so možje v čolnu govorili?

— Da, slišala sem. In veste, gospod Trayne, da se mi je zdelo, da slišim glas starejšega Bossovega sina?

Potegnil je iz žepa uro in pogledal na njo. Pomislila je, da je bila ta kretanja mehnična, toda Tiger Trayne nikoli ni delal ničesar mehnično.

— A pobeg to gotovo ni bil, — je nadaljevala Ollorbyjeva, — kajti mlada dama ljubi Dicka Hallowella.

— Dicka Hallowella?

Iz Traynovega glasu je odmevala groza in nezaupanje.

— Mislite sira Richarda Hallowella? Ollorbyjeva je pritrdila.

Promet na londonskih ulicah

K tragični smrti našega slikarja Fr. Sterleta

Sprito tragične smrti odličnega slovenskega slikarja Fr. Sterleta, ki je postal žrtev prometa na londonskih ulicah, bo naše cenjene čitatele zanimal popis tega vrvenja in življenja, ki ga je priobčil znameniti češki pisatelj Karel Čapek v svoji knjigi: »Pisma iz Anglije«.

Nikoli se pač ne bom mogel spoprijazniti s tem, kar imenujejo tu »traffice«, to je promet na ulicah. Z grozo se spominjam onega dne, ko so me prvič peljali v London. Najprej so me vozili na vlak, potem smo drveli skozi neskončne steklene dvorane in že so me stlačili v zamreženo kletko, ki ima podobo živinske tehnike, to je lift, ki je drvel navzdol v grdem vodnjaku iz jekla; nato so me izveliki in bežali z menoj po krivuljastih podzemskih hodnikih; vse to je bilo podobno strašnim sanjam. In tam vam je bil tunel ali kanal s tračnicami, in že je pridrvel in prihrumel vlak; treščili so me vani, vlak je drvel dalje in tam notri je bilo težko, plesnivo in sparno ozračje, bržčas radi bližine peka. Nato so me znova izveliki ter me gonili po novih katakombah do premičnih stopnic, ki klopčajo kot mlina in drve z ljudmi vred navzgor; to vam je kakor podoba iz vročice. Se par hodnikov in stopnišč in kljub mojemu odporu so me pripeljali na ulico, kjer mi je zastalo srce.

Brez konca in presledka se peha štiristven pas vozil; avtobusi, spošči, mastodonti, ki drve v celih čredah in nosijo ljudi na plečih; brenčeči avtomobili, tovorni parni stroji, ciklisti, avtobusi, avtobusi, drveča kopica avtomobilov, hitre ljudi, traktorji, ambulanci, ljudje, ki peljajo kot verige na strehe avtobusov, nova čreda motornih slovon, in naenkrat stoji ves ta mrmrajoči in brenčeči veletoč in ne more dalje; še jaz v tem hipu ne morem dalje, ko se spominjam groze, ki me je prevzela ob misli, da moram zbežati preko ulice na drugo stran; vendar se mi je posrečilo precej dobro in odsihob sem nešteto krat preprečkal londonske ulice; toda nikdar se ž njimi ne sprijaznim.

Tisti dan sem se vračal iz Londona potrt, obupan, uničen na duhu in telesu; prvič v življenju sem začutil v sebi hesen odpor zoper moderno civilizacijo. Zdelo se mi je, da je nekaj barbarskega in katastrofalnega v tem strašnem gromadenju ljudstva; pravijo, da jih je tu seden milijonov in pol, jaz jih nisem štel. To pa vem, da je bil prvi dojem od te ogromne množice skoro tragičen; tesno mi je postalo in neskončno sem zahrepenel po Pragi, kakor dete, ki je zašlo v gozd.

Kar odkrito priznam, da sem se bal; bal sem se, da se izgubim, da me povozijo avtobus, da se mi kaj zgodi, da človeško življenje tu nima cene, da je človek tu le malo večja bakterija, ki v milijonih kobaca po plesnivem krompirju, da so vse to le odurne sanje, da je človek brez moči, da pričnem brez pravega vzroka jokati in da se mi bodo vsi

smejali, vseh sedem in pol milijonov ljudi.

Morda bom kdaj kasneje razumel, kaj me je na prvi pogled tako prestrašilo in napolnilo z neskončno tesnobo; kajti sedaj sem se je nekoliko privadil, se lažje hodim, hitim, se izogibam, vozim, plezam na strehe vozil in drvim po liftih in tubah kakor vsi drugi, toda le pod enim pogojem: da nič ne premišlujem. Čim pa pričnem tehtati, kaj se godi okrog mene, me začne mučiti občutek, da se godi nekaj slabega, groznostnega in katastrofalnega, iz česar ne vem izhoda. In že mi postane neizrekljivo tesno pri srcu.

Včasih se pa ves ta promet ustavi kar za cele pol ure. Nekje na Charing Cross se napravi vozil, in predno ga odmotajo, se nabere vozil od Banke pa tja do Bromptona in tedaj utegnute v svojem vehiklu premišljevati, kako bo izgledalo vse to čez dvajset let. Ker se promet očividno pogostoma zagovodi, premišljuje o tem mnogo ljudi. Niso se še odločili, ali bodo hodili po strehah ali pod zemljo. Gotovo pa je, da po zemlji ne pojde več, kar je imenitna pridobitev moderne civilizacije. Kar se mene tiče, dajem prednost zemlji, kakor orjaški Anteus. Narsal vam bom sliko, v resnici pa je podoba mnogo hujska, kajti vse to vam: huč, kakor tovarna; vendar šoferji ne zabavljajo; ta narod je pač zelo miren.

Dr. B.

Zakaj odpravi Danska smrtno kazen

Iz Kodanja poročajo, da predloži pravosodni minister Zahle kralju v podpis nov reformirani kazenski zakon. Doslej je veljal na Danskem kazenski zakon iz leta 1866. V novem kazenskem zakonu je smrtna kazen odpravljena. Smrtna kazen je bila na Danskem dejansko odpravljena že davno. Od l. 1866 so obsodili na Danskem na smrt samo 67 zločincev, smrtna obsodba pa je bila izvršena samo v štirih primerih. Zadnja justifikacija je bila leta 1892 in usmrtili so jo tako zavlekla, da je nastal velik skandal, ki je mnogo pripomogel, da so justifikacije pozneje izostale. Krivniku je namreč na gladih tleh dvakrat spodrsnilo, ko je hotel obsojencu odsekati glavo in tako ga je samo ranil.

Prejšnji danski vladar Frederik VIII. in njegova soproga Lovisa sta bila odločna nasprotnika smrtni kazni. Sedanjí kralj Kristian X. je moral baje priseči svoji materi, da nikoli ne bo podpisal smrtnih obsodb. Kralj je obljubo izpolnil, kajti že 38 let na Danskem ni bil nihče usmrčen. Zdi se, da smrtna kazen tudi iz kazenskega zakona odstranjena in tako kralj ne bo prišel več v zadrego, gde obljube, katero je dal svoji materi na smrtni postelji.

Najkrajša zgodovina Amerike

Bivši prezident Coolidge je napisal najkrajšo zgodovino Zedinjenih držav, kajti njegovo delo obsega samo 500 besed. Coolidgeova zgodovina Amerike bo vklesana v skalo z 1 meter visokimi črkami in že 4. julija otvori sedanji prezident Hoover svečano prvi del tega ogromnega dela. Prvih 76 besed, opisujočih zgodovino Zedinjenih držav, je Coolidge že objavil. V skalo gore Rushmore jih vkleše kipar Gutzon Boghum.

Prvi del Coolidgeove zgodovine se nanaša na proglasitev neodvisnosti in imenovanja federalistične vlade. Ta del je pisan v prostih stihih. Črke bodo visoke tri čevlje, letnici 1776 in 1787 pa 13 čevljev, kar bo pomenilo prvotnih 13 držav ameriške unije. Ostalih 424 besed se nanaša na borbo na zapadu, na okupacijo Louisiane, na ureditev razmerja med Oregonom in Anglijo in na Panamski preliv. 4. julija bo namreč odkrit dopisni kip Georgea Washingtona. Pozneje počaste Američani na enak način spomin Jeffersona, Lincolna in Roosevelta.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

Ljubavna tragedija

Pomlad je vsako leto doba ljubavnih tragedij. To bridko resnico sta potrdila tudi dva zaljubljenca, ki sta hotela v ponedeljek ponoči prostovoljno v smrt na železniški progi Praga - Most na Češkoslovaškem. Kmalu po polnoči so našli na omenjeni progi truplo vojaka Gregorja Vojte, ki je služil pri praški avtočeti. Nesrečnemu vojaku je vlak odrezal glavo. Blizu njegovega trupla je ležalo težko ranjeno dekle, očitno vojakova ljubica. Pri mrtvem vojaku so našli listek, na katerem je bilo napisano, da gre prostovoljno v smrt. Orožniki in železničarji pa niso mogli ugotoviti, kdo je težko ranjeno dekle. Predno se je onesvestila, je izjavila, da jo je samomorilec potegnil pod vlak. Povedala je, da je Marička, stara 17 let in da je služila v Pragi. Z vojakom se je seznanila med velikonočnimi prazniki.

Marički je vlak odrezal v zapetju desno roko in jo močno poškodoval na glavi. Vojakovo truplo so odpeljali v praško divizijsko bolnico, težko ranjeno Maričko pa v splošno bolnico. Zdravniki upajo, da ostane pri življenju.

Otvoritveno naznanilo.

Slavnomu občinstvu vljudno naznanjam, da sem otvoril v Ljubljani na Poljanski cesti štev. 15 (v novi mestni hiši)

moderno in higijenično urejeno

trgovino s specerijskim blagom, delikatesami in zajutrkevalnico

O nizkih cenah, prvovrstnem blagu in solidni postrežbi blagovito se prepričati.

6826

Priporočam se z odličnim spoštovanjem

Pavel Erzin.

Neprijeten duh ust

je zopr. Zobje slabe barve kvarijo najlepši obraz. Obe hibi odstranite pri enkratni uporabi krasno osvežujoče Chlorodont-paste. Zobje dobijo krasen sijaj slonovine, posebno pri uporabi zobčaste ščetke, ker ista čisti zobe tudi na njih straneh. Guli ostanki jedi med zobmi, ki povzročajo neprijeten duh ust, se s tem temeljito odstranijo. Poskusite najprej z malo tubo, Chlorodont ščetka za otroke, za dame (mekše ščetke), za gospode (trde ščetke). Pristno samo v originalnem modrozelenem omotu z napisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Leo-Werke A. G., proizvodnja in zastopstvo na Jugoslaviji: Tvornice Zlatorog, Maribor. 7

Dežne plašče

popravila lepo in ceno Jancigaj — Tavčarjeva 1. 1513

Dražba

najdenih predmetov se vrši 3. maja na glavnem kolodvoru v Ljubljani. 1510

Tesan les

popolnoma suh, za takojšnjo uporabo, za stavbe ima stalno v zalozgi Mirja, dr. z o. z., Ljubljana — Dunajska c. 46, telefon štev. 2820. 47/T

Stroj za sladoled

in zraven spadajoč rezervoar za led, z diverzimi potrebščinami, dobro ohranjen prodam. Istotam je poceni napredal klavir »Werner Flügel« — Graze, križno strunan, zvončni ton. — Polajnska d. G. Pichler, Puji, Društveni dom. 1507

Gostilno

na prometnem kraju v Zagrebu, blizu glavnega kolodvora prodam takoj. Lepi in veliki prostori. Ponudbe na naslov: Vlado Latincek, Zagreb, Ilica 131. 1506

Brovning pištole

floberte, lovske puške, pištole za straženje psov, lovske in ribiške potrebščine ima vedno v zalogi

F. K. KAISER, puškar, Ljubljana, Kongresni trg štev. 9.

Zastoni

pošljemo vsakemu na zahtevo bogato ilustrirani cenovnik električnih lestencev in drugih razsvetil.

Tvorniško skladišče lestencev, Zagreb, Gunduličeva ul. 7

„Radiorad“

Zahvala

Za premmoge dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli ob smrti našega srčno ljubljenega očeta, strica in tasta, gospoda

Antona Zabukovca

se tem potom najiskrenejše zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni g. zdravniku za njegovo izredno pozornost in požrtvovalnost, čestitim sestram usmiljenkam za njihovo požrtvovalnost in tolažilne besede, vsem darovalcem krasnega cvetja in vencev ter končno vsem prijateljem in znancem, ki so blagega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi poslednji poti.

Sv. maša zadušnica sebo darovala v torek, dne 6. maja 1930 ob 7. uri v stolni cerkvi sv. Nikolaja.

LJUBLJANA, dne 2. maja 1930.

Globoko žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod občine Ljubljana

Potrti globoke žalosti naznanjamo, da je naša srčno ljubljena sestrična, teta in stara teta, gosposkična

Gusti Kolnik

učiteljica v pok.

dne 30. t. m. nenadoma, boguudano preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek, dne 2. maja 1930 ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 30. aprila 1930.

Zalujoči ostali.